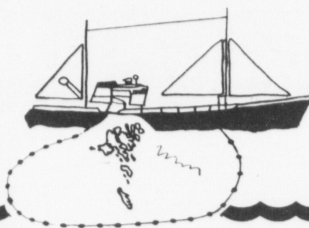

panelið

Fiskimark og útflyting

Tað eru ymsar kenslur, sum menn hava, nú okkara fiskimark endiliga er farið út á 200 fjórðingar, og vit hava fingið ognarrætt til allar fiskistovnar hjá okkum sjálvum, meðan vit hava mist tey sjálvsögdu rættindi, sum vit hava havt innan núverandi fiskimarkið hjá øðr-

Her tó ikki tikið tað við, sum kann veiðast av svartkjalti. Men niðurstøðan er tann, at vit skulu einsamallir veiða hvønn stert, sum kann fiskast undir Føroyum og so nakað væl afturat, um vit skulu rokna við at fáa sama útflutningsvirði, sum vit høvdu í 1976. Og møguleikin fyri at vit skulu klára hetta við tí núverandi samansetingini av veiðuflotanum er ikki stórur. Nevnast kann, at av teimum 10.000 t. av kongafiski, sum veidd hava verið her, veiða vit sjálvir at kalla einki, og av upsanum veiða vit bert ein heilt lítlan part.

Okkara egna veiða undir Føroyum er nógv økt seinnu

árini, men hendan økingin umfatar mest tosk og hýsu, soleiðis at vit nú eru í teirri støðu, at vit hoyra, at fiskimálaráðharrin roknar við, at við tí feskfiskaflota, sum vit longu hava, kunnu vit rokna við, at vit einsamallir eru førir fyri at veiða ta nøgd at hýsu og toski, sum fiskifrøðingarnir mala til at fiska. Og hetta vil aftur siga tað, at eingin møguleiki er fyri at økja, um vanligan útróður, har jú mest verður fiskað av hesum fiskasløgum.

Men hóast hetta hava vit framvegis ein flota, sum veiðir á fjarleiðum, og har ein fjøld av fiskimonnum hevur teirra livibreyð. Hetta fiskimannatal kann gerast nakað soleiðis upp:

Um 20 fraftblokkabátar við um 15 monnum hvør
Um 5 ídnaðartrolarar við um 5 monnum hvør
5 stórir trolarar við um 40 monnum hvør
4 saltfiskalínubátar við um 25 monnum hvør
Um 15 rækjutrolarar við um 15 monnum hvør

um 300 menn
um 125 menn
um 200 menn
um 100 menn
um 225 menn
um 950 menn

um londum. Summir stúra fyri, hvussu vit skulu livbjarga okkum, meðan tað hjá øðrum er størsti dagur, teir hava upplivað. Tað hava verið sera ymsar uppfatanir av, hvørt vit einans kunnu klára okkum við teimum fiskastovnum, sum finnast undir Føroyum. Her halda summir tað vera úr vón og viti bert at hugsa um slikt, meðan aðrir hava havt eina klettafasta trúgv uppá, at einki var at ivast í, at tað kunnu vit.

Hetta er ein trúarspurningur, sum ikki skal takast dagar ímillum her, men skal bert verða víst á nokur tøl og nakrar sannroyndir, sum kunnu hava týdning í hesum sambandi.

Vit høvdu seinasta ár ein útflutning av fiskavørnum uppá um kr. 600 mill. Og við núverandi útflutningsprísum hevði hetta verið væl hægri. Fiskifrøðingarnir hava gjørt upp, hvussu nógv ið eigur ella kann verða veitt av botnfiski á føroyagrunnunum, og til sammetingar hevur tað áhuga at síggja, hvat hendan fiskanøgd vildi givið, um vit veiddu, virkaðu og útfluttu hana sjálvir. Niðanfyrir er hetta roknað út, og grundarlagið fyri hesi útrokning er útflutningsprísurin pr. kg. ráfisk í dag, sum altoy er nakað hægri enn meðalprísurin í 1976:

Toskur	30.000 t. á kr.	5,00 pr. kg.	150 mill. kr.
Hýsa	22.000 t. á kr.	5,00 pr. kg.	110 mill. kr.
Upsi	40.000 t. á kr.	2,70 pr. kg.	108 mill. kr.
Kalvi	1.000 t. á kr.	14,00 pr. kg.	14 mill. kr.
Tunga	1.600 t. á kr.	5,00 pr. kg.	8 mill. kr.
Reyðspröka	500 t. á kr.	4,00 pr. kg.	2 mill. kr.
Longa	7.000 t. á kr.	4,40 pr. kg.	30 mill. kr.
Brosma	7.000 t. á kr.	3,20 pr. kg.	22 mill. kr.
Blálunga	7.000 t. á kr.	3,20 pr. kg.	22 mill. kr.
Havtaska	1.000 t. á kr.	4,00 pr. kg.	4 mill. kr.
Kongafiskur	10.000 t. á kr.	2,20 pr. kg.	22 mill. kr.
Annað	2.000 t. á kr.	4,00 pr. kg.	8 mill. kr.
			500 mill. kr.

Her eru ikki taldir við garnabátarnir undir Grønlandi og feskfiskaskipini, sum royna undir Íslandi. Men hetta skuldi givið eina mynd av støðuni. Um vit rokna við, at hálvonnur manning er við hesum skipum gjøgn, um árið, so koma vit fram til, at sjálvt um vit hava ein flota, sum kann veiða allan tosk og hýsu, sum kann veiðast undir Føroyum, hava vit um 1.400—1.500 manns, sum fáa teirra livibreyð á fjarleiðum.

Og tað man vera ein tann fremsta uppgávan hjá okkara mynduleikum í dag at royna at tryggja hesum monnum teirra livibreyð. Teir kunnu ikki koma heim at rógva út, tí her er flotin nógv stórur. At teir kunnu koma til at livbjarga sær av teimum stovnum, sum ikki eru nógv troyttir, sum ups og brosmu, verður ikki roknað fyri at vera realistiskt. Ikki í fyrsta umfari í hvussu er. Økta veiðan undir Føroyum gevur tó arbeiði uppá á landi. Seinna árinu eru avreiðingarnar til flakavirkini óktar við um 10.000 t. pr. ár. Arbeiðslønin pr. kg. ráfisk er um 0,70 kr. Hetta gevur um 7 mill. kr. pr. 10.000 t. og svarar hetta til ársloyn hjá um 120 fólkum. Men hetta munar ikki so nógv heldur.

Eisini verður hildið fram, at

vit kunnu skaffa arbeiði til enn fleiri fólk í fiskivinnuni við enn storri foredling av okkara fiskavørnum. Hetta er eisini yniskjandi, men tað verður ikki roknað við, at hetta kann gerast eftir einum degi, og menn eru samdir um, at her skal eitt stórt kanningar- og fyrireikingararbeiði til.

Hvat ein so enn heldur um ta nýggju støðu, vit eru komnir í, so er í hvussu er víst, at tað verða nógvir trupulleikar, sum vit skulu loysa. Og hesir trupulleikar eiga at verða loystir so vítt gjørligt í semju millum teir, sum hesi mál viðvíkja. Um hetta verður gjørt, verður úrslitið óivað frægest gjørligt fyri okkum øll, t.v.s. føroyska samfelagið sum heild.

Óli Jacobsen

